

| Sayı 16
03.08.2024

İdare Hukuku

Hafta Sonu Bülteni

Yokluk

"Yokluk, bir normun var olmadığıın ifadesidir. Yasalar bakımından, parlamento iradesinin olmaması, Cumhurbaşkanının yayımlama iradesinin bulunmaması, resmi gazetede yayımlanmaması gibi bir normun varlığının zorunlu koşulları bulunmadığı sürece "var"lıktan söz etmek olanaksızdır. Ancak, bunun dışındaki sakatlıklar, denetime tabi oldukları sürece, Anayasal denetimin konusunu oluşturabilirler." (AYM, E.2008/16, K.2008/116, 05/06/2008)

Öne Çıkan Başlıklar

- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından sosyal medya platformu Instagram'a erişim engeli getirildi (s. 4)
- Hayvanları Koruma Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yürürlüğe girdi (s. 4)
- AYM, Can Atalay kararında, hukuken var olmayan işlem ile ilgili söz konusu talebin incelenbilmesine imkân bulunmadığı gerekçesiyle karar verilmesine yer olmadığı yönünde karar verdi (s. 5)
- AYM, İletişim Başkanlığının CBK ile düzenlenen bazı yetkilerini, CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan nedeniyle iptal etti (s. 6)
- Fransa Anayasa Konsey'i, çocuklara ve gençlere Anayasa'yı ve hukukun temel ilkelerini tanımalarına olanak tanıyan eğlenceli bir araç olarak "Anayasamızı Keşfedin" sitesini yayına aldı (s. 8)

İçindekiler

İdare Hukuku

Seçilmiş Gazete Başlıkları

Bu bölümde okuyucuların idare hukukunun günlük hayattaki uygulamalarını takip edebilmesi amaçlanmaktadır.

Seçilmiş Yargısal İçtihatlar

Bu bölümde okuyucuların idare hukukunu etkileyen Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararlarını takip edebilmesi amaçlanmaktadır.

Karşılaştırmalı Hukuk

AİHM, Avrupa Konseyi ve AİHM

Bu bölümde okuyucuların Türk idare hukukunu etkilemesi muhtemel olan Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi mevzuat çalışmalarını ve AİHM kararlarını takip edebilmesi amaçlanmaktadır.

Conseil d'Etat ve Fransız İdaresi

Bu bölümde okuyucuların Türk İdare Hukukunu etkileme imkânı bulunan karşılaştırmalı idare hukuku gelişmelerinin takip edilmesi amaçlanmaktadır.

Bülten, idare hukukuna ilişkin görülen gelişmeleri derleme ve ilgisine, kaynağına ulaşılabilir özet veriler sunma amacını taşımaktadır.

Editör:

Ahmet EĞİLMEZ

SEÇİLMİŞ GAZETE BAŞLIKLARI

Gazete Başlıkları

1. "Antalya'da sahildeki karavanlar belediye ekiplerince [kaldırıldı.](#)"
2. "Konutlarda kullanılan doğal gaza %38 zam [yapıldı.](#)"
3. "Yargı Reformu Strateji Belgesi için vatandaşların görüş ve önerileri [alınacak.](#)"
4. "Zonguldak'ta ruhsatsız işletilen maden ocağı [kapatıldı.](#)"
5. "Şanlıurfa'da valilik kararına uymayıp, su kanalı, baraj, gölet gibi tehlikeli alanlara girerek yüzen 34 kişiye 69 bin 768 TL [ceza kesildi.](#)"
6. "Nöbetçi eczanelerin sayısı ve listesini belirleme yetkisini Odalardan alarak Sağlık Müdürlüklerine veren Kılavuzun ilgili maddeleri için Danıştay 10. Dairesi tarafından 09.07.2024 tarihli yürütmeyi durdurma [kararı verildi.](#)"
7. "Ankara'da, Merkez Ankara projesi için yürütmeyi durdurma [kararı verildi.](#)"
8. "Samsun'da Çarşamba Havaalanına yolcu taşıyan BAFAS A.Ş'nin sözleşmesinin iptali sonrası açtığı davada mahkeme BAFAS'ın talep ettiği yürütmeyi durdurma kararını [reddetti.](#)"
9. "Ziraat Mühendisleri Odası'nın orman ve mera alanlarında yapı kayıt belgeleriyle elektrik ve doğalgaz bağlatma işlemlerinin meraların amaç dışı olarak işgaline yol açmasına ilişkin açtığı davada daha önce yürütmeyi durdurma kararı veren Danıştay; orman ve mera gibi yapılaşma yasağı bulunan alanlarda yer alan yapı kayıt belgesi almış yapılara su, elektrik ve doğalgaz bağlanması yönündeki işlemlerin iptaline ilişkin [karar verdi.](#)"
10. "Amasya'nın Taşova ilçesine bağlı Çambükü Köyüne valilik kararıyla yapılmak istenen organize sanayi bölgesi (OSB) ikinci kez yargıdan döndü. Samsun İkinci İdare Mahkemesi, OSB kararını hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle [iptal etti.](#)"
11. "Adalet Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği sınavında yüksek puan almasına rağmen mülakatta elenen iki aday açtıkları davayı kazandı. Mahkeme, yanıtların kayıt altına alınmaması ve verilen düşük puanların nedenlerinin açıklanmamasını gerekçe göstererek yürütmeyi durdurma kararı verdi, mülakatların tekrarlanmasına [hükmetti.](#)"
12. "Hamis Siyasi Büro Başkanı İsmail Haniye'nin, İran'ın başkenti Tahran'da suikasta uğraması nedeniyle Kars Valiliği tarafından bugün düzenlenmesi planlanan konser [iptal edildi.](#)"
13. İsmail Haniye'nin, İran'ın başkenti Tahran'da suikasta uğraması nedeniyle 1 günlük ulusal yas [ilan edildi.](#)
14. Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Sağlık Sigortası Alternatif Geri Ödeme Yönetmeliği, "Sağlık Bakanlığının görüşünün alınması yasal bir zorunluluk olmasına rağmen, dava konusu Yönetmeliğin, Sağlık Bakanlığının görüşü alınmadan Resmî Gazete'de yayımlanması nedeniyle, şekil yönünden hukuka aykırı olduğu" gerekçesiyle [iptal edildi.](#)

15. "Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Netflix, MUBI ve Blu TV'ye idari [yaptırım uyguladı.](#)"
16. "Karayolları Genel Müdürlüğü'nün (KGM) sorumluluğu altında bulunan otoyollar ile erişme kontrolünün uygulandığı karayollarında geçiş ücretlerinin belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin yönetmelikte değişiklik yapılmasına dair yönetmelik [Resmî Gazete'de yayımlandı.](#) Yapılan değişikliğe göre cezalı geçiş yapan araç sahibinin ölmesi durumunda varislerinden sadece cezasız geçiş ücreti [tahsil edilecek.](#)"
17. "Avrupa Birliği'nin 'Yapay Zekâ Yasası' [yürürlüğe girdi.](#)"
18. "Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından sosyal medya platformu Instagram'a erişim engeli [getirildi.](#)"
19. "17 maddelik "160 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair [Kanun](#)" 2 Ağustos'tan itibaren [yürürlüğe girdi.](#)"
20. "Demir yolu araçlarının bakımından sorumlu kuruluşların faaliyetlerine ilişkin esaslar [belirlendi.](#)"
21. "KKM'de [stopaj](#) oranları [artırıldı.](#)"
22. "Vergi ve sosyal güvenlik alanına ilişkin düzenlemeleri içeren [kanun](#) Resmî Gazete'de [yayınlandı.](#)"
23. "En düşük emekli maaşını 12 bin 500 liraya çıkararak düzenleme, Resmî Gazete'de [yayımlandı.](#)"
24. Türkiye Uluslararası Doğrudan Yatırım Stratejisi (2024-2028) ile İlgili 2024/9 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi Resmî Gazete'de [yayımlandı.](#)"
25. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatile Girmesine İlişkin TBMM Karar'ı Resmî Gazete'de [yayımlandı.](#)
26. "Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliğinde [değişiklik yapıldı.](#)"
27. Dış Kaynaktan Muvazzaf Astsubay Temin Yönetmeliği [yürürlükten kaldırıldı.](#)
28. "Nükleer Tesislerde Bağımsız Gözetim Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik" Resmî Gazete'de [yayımlandı.](#)
29. "Nükleer Tesislerde Tedarik Zincirine İlişkin Yönetmelik" [yürürlüğe girdi.](#)
30. Türkiye Bisiklet Federasyonu Ana Statüsünde [değişiklik yapıldı.](#)
31. Bazı Yüksekokul, Fakülte ve Enstitülerin kurulması, kapatılması ile adlarının değiştirilmesi hakkında 8785 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı [yürürlüğe girdi.](#)
32. YAŞ kararları ve diğer atama kararları Resmî Gazete'de [yayımlandı.](#)

SEÇİLMİŞ YARGISAL İÇTİHATLAR

AYM

(Ahmet Muhammet Çay, B. No: [2020/9481](#), 18/4/2024, § 49-52)

Somut uyuşmazlıkta, “kazai rüşt kararının zamanında alınmadığı belirtilerek atama işleminin yapılmaması nedeniyle özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği iddiası” ileri sürülmektedir.

AYM, somut başvuruda, Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.

Mahkeme'ye göre, “başvurucunun özel hayata saygı hakkına yapılan müdahalenin kanuni dayanağının var olduğunun kabul edilebilmesi için kanun koyucunun bu doğrultuda bir iradesinin olması yahut bu bağlamda bir düzenleme yapılması için kapsamının ve idarenin takdir alanının sınırlarının belirlendiği, asgari bir kesinlik içeren, öngörülebilir bir kuralın var olması gerekmektedir. Somut olayda ise atama işleminin şartlarından biri olan kazai rüşt kararının ne zaman alınmış olması gerektiğine ilişkin bir düzenleme olmadığı gibi kazai rüşt kararının alınması gereken zaman aralığını idarenin takdir alanına bırakan bir kanuni düzenleme de bulunmamaktadır. Sonuç olarak başvurucunun özel hayata saygı hakkına yapılan müdahale ÖSYM tarafından düzenlenen ve yayımlanan kılavuza dayanmaktadır. Bu bağlamda herhangi bir kanuni düzenleme olmaksızın, bir idari işlem ile başvurucunun mesleğini icra etmesinin engellendiği anlaşılmıştır.”

(AYM, E.2024/45, K.2024/61, 22/02/2024, § 30-32)

İptal davasının konusu, Hatay Milletvekili Şerafettin Can ATALAY'ın milletvekilliğinin düşmesinin yok hükmünde olduğunun tespitine, Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 84., 95. ve 153. maddelerine aykırılığı nedeniyle iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

AYM, somut başvuruda, hukuken var olmayan işlem ile ilgili söz konusu talebin incelenebilmesine imkân bulunmadığı gerekçesiyle karar verilmesine yer olmadığı yönünde bir karar vermiştir.

Mahkemeye göre, “Anayasa Mahkemesinin 25/10/2023 tarihinde verdiği hak ihlali kararı sonrasında Hatay Milletvekili Şerafettin Can ATALAY ile ilgili kesinleşen bir hükmün varlığından söz etmek hukuken mümkün değildir. Anayasa Mahkemesinin ihlal kararından sonra kararın hüküm fıkrasında belirtildiği şekliyle ihlale yol açan kararın ortadan kaldırılması anayasal bir zorunluluktur. Anayasa Mahkemesince Anayasa'yı ihlal ettiği tespit edilen bir yargısal kararı mahkemeler dâhil hiçbir kamu otoritesi esas alamaz ve Anayasa'ya aykırılığı sabit olan bir karara hukuken geçerlilik tanınmaz. Anayasa Mahkemesinin ihlal kararları yol gösterici veya tavsiye mahiyetinde kararlar olmayıp bağlayıcı ve gereğinin yapılması konusunda ilgili otoritelere takdir alanı bırakmayan kararlardır. Bu kapsamda, Anayasa Mahkemesinin ihlalin kaynağı olarak tespit ettiği önceki kararın kaldırılması hususunda derece mahkemelerinin herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır (bkz. Mehmet Doğan [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, § 59). Sadece mahkemeler değil ihlal sonucunun oluşmasına yol açan veya ihlalin giderilmesi sürecinde etkin konumda bulunan diğer kamu otoriteleri de ihlal kararının gereğini yerine getirmek, ihlali gidermek ve ihlalin sürmesini önlemekle yükümlüdür.

(...) TBMM Genel Kurulunda okunan metinde yer alan Dairenin 3/1/2024 tarihli ve 2024/1 Değişik İş sayılı kararı da Anayasa Mahkemesinin anılan bireysel başvuru kararına uyulmasına yer olmadığına ilişkin Türk hukukunda verilmesi mümkün

olmayan, Anayasa'nın tamamen dışında kalan ve hukuki dayanağı bulunmayan bir karardır. Dolayısıyla Hatay Milletvekili Şerafettin Can ATALAY ile ilgili kesin bir mahkûmiyet içermediği açık olan kararlara yer verilen Daire yazısının TBMM Genel Kurulunda okunmasıyla Hatay Milletvekili Şerafettin Can ATALAY'ın milletvekilliğinin düşmesine yönelik işlem tesis edilmiş ve böylece fiilî (de facto) bir durum oluşturulmuştur.

(...) TBMM Genel Kurulunda iptal talebine konu edilen Daire yazısının okunması suretiyle oluşturulan bu fiilî durumun Anayasa'nın 84. maddesinin ikinci fıkrasının kapsamına giren bir yasama işlemi olarak değerlendirilmesine imkân bulunmamaktadır. Sonuç olarak Anayasa Mahkemesinin 25/10/2023 tarihinde verdiği 2023/53898 başvuru numaralı karar sonrasında Hatay Milletvekili Şerafettin Can ATALAY hakkında kesin hükmün varlığından söz edilmesi hukuken mümkün olmadığından TBMM Genel Kurulunun 30/1/2024 tarihli 54. Birleşiminde Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 3/1/2024 tarihli ve E.2023/12611 sayılı yazısının Başkanlıkça okunmak suretiyle Genel Kurula bildirilmesi işlemi ile oluşan fiilî durum hakkında Anayasa Mahkemesince karar verilmesi mümkün değildir."

(Mohammad Atamleh [GK], B. No: 2020/9691, 29/2/2024, § 58)

Somut uyuşmazlıkta, "bildirim ve izin şartına uyulmadan yurt dışına altın çıkarılması kabahatine dayalı olarak idari para cezası verilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiası" ileri sürülmektedir.

AYM, somut başvuruda, Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Mahkemeye göre, bildirim şartına uymadan yurt dışına altın çıkarması nedeniyle başvurucuya idari para cezası verilmesi şeklindeki mülkiyet hakkına yapılan müdahale söz konusu kamu yararı amacı karşısında şahsi olarak aşırı bir külfete yol açmaktadır. Bu sebeple müdahale ile korunmak istenen meşru amaç ve kişinin mülkiyet hakkı arasında olması gereken adil denge başvurucu aleyhine bozulmuştur.

(AYM, E.2020/88, K.2023/224, 27/12/2023)

Somut uyuşmazlıkta, iptal davasına konu kurallarla, Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı yürütülen algı operasyonu faaliyetleri neticesinde oluşan krizin stratejik iletişimle yönetilmesine ilişkin tedbirler alınması ve her tür manipülasyon ve dezenformasyona karşı faaliyette bulunulması amaçlanmaktadır.

AYM'ye göre, anılan kurallar CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içerisinde kalmaktadır. Bu nedenle, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Mahkemeye göre, kurallar uyarınca, Başkanlığın alacağı tedbirlerin ve yapacağı faaliyetlerin bir edimde bulunma sonucunu doğuracağı kaçınılmaz olduğundan Başkanlık tarafından Anayasa'nın 26. maddesinde yer alan düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetine ve 28. maddesinde yer alan basın hürriyetine yönelik müdahalede bulunulacağı açıktır.

(...)

Dava konusu bir diğer kuralda, İletişim Başkanlığına bağlı Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı bünyesinde, döner sermaye işletmesi kurulmasına ilişkin usul ve esaslara yer verilmiştir.

AYM'ye göre, döner sermayeli işletmeler kamu kurum ve kuruluşlarına verilen görevlerle bağlantılı olan alanlarda bölünebilir, fiyatlanabilir nitelikte mal ve hizmetlerin satışına imkân verecek faaliyetleri yürütmek amacıyla kurulan, kendi gelirleriyle giderlerini karşılaması öngörülen idareye bağlı birimleridir. Dolayısıyla kurulla kurulması öngörülen döner sermaye işletmesi faaliyeti neticesinde elde edilen gelirin kamu geliri niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır

Mahkemeye göre, döner sermaye işletmesinin faaliyeti neticesi elde edilecek gelirin kamu geliri olduğu gözetildiğinde işletmenin kuruluşu, sermaye yapısı, gelir getirici faaliyetlerine yönelik düzenlemelerin de münhasıran kanunla düzenlenmesi gerekmektedir.

(...)

Dava konusu bir başka kurulla, İletişim Başkanlığı bünyesinde görev yapan iletişim uzmanı ile uzman yardımcılarının adı geçen Başkanlığın görev alanına giren konularda yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde diğer görevlerinin yanı sıra araştırma, analiz, teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma yapmaya yetkili olduğu hükme bağlanmaktadır.

AYM'ye göre, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görev, yetki ve sorumluluklarının Anayasa'nın 128. maddesi uyarınca münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiğinden, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesi uyarınca CBK ile düzenlenemeyeceğine karar vermiştir.

Mahkemeye göre, İletişim Başkanlığında istihdam edileceği öngörülen iletişim uzmanı ile uzman yardımcılarının görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin düzenleme öngören dava konusu kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

(...)

Mahkeme, iptal hükümlerinin kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesini kararlaştırmıştır.

(AYM, E. 2023/29, K. 2024/112, 30/5/2024)

Somut olay, hekime karşı açılan rücu davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkemeler, iptalleri için başvurmuştur.

Dava konusu kuralda, hekimlerin uygulamaları nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı açılan rücu davalarının iki ay içinde davacı tarafından (Mesleki Sağlık Kuruluşu) MSK'ya başvurulmaması nedeniyle reddedilmesi halinde davacı aleyhine yargılama giderine ve vekalet ücretine hükmedilmemesini öngörmektedir.

AYM'ye göre, anılan kural anayasal yönden meşru bir amaca hizmet etmemektedir. Zira, kamu kurumlarının karşılaştığı yargılama giderlerinin azaltılması yönünde bazı düzenlemelerin yapılması makul kabul edilse bile bunun yargılamanın diğer tarafı olan özel hukuk kişilerinin haklarının göz ardı edilerek öngörülmesi mümkün değildir. Bu nedenle, kural Anayasa'nın 13 ve 36. maddelerine aykırı bulunmuştur.

(Mahmut Aslanbay, B. No: 2020/22893, 2/4/2024, § 18-20)

Somut olayda, başvuru, sürücü belgesinin geçici olarak alınmasına karar verilmesi nedeniyle özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

AYM, somut uyuşmazlıkta, Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Mahkemeye göre, somut uyuşmazlıkta, "Hâkimlikçe yapılan değerlendirmede, başvurucu hakkında düzenlenen tutanakların ve idari yaptırım kararının usul ve kanuna uygun olduğunun belirtilmesi ile yetinildiği görülmüştür. Dolayısıyla başvurunun, kanında alkol bulunmadığını tespit eden rapora dayanarak ileri sürdüğü itirazlarla ilgili bir araştırma ya da değerlendirme yapılmadığı gibi kan tahliline ilişkin rapora hangi sebeple itibar edilmediğine dair açıklama yapılmadığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte başvurunun ret kararına itiraz dilekçesinde aynı iddiaları ileri sürmesine rağmen itiraz mercii tarafından da Hâkimliğin kararının usul ve kanuna uygun olduğunun bildirilmesi dışında bir tespite yer verilmediği gözetildiğinde yargı makamlarının özenli bir yargılama yaptığı söylenemez. Sonuç olarak başvurunun Hastaneden aldığı rapor sonucuna dayanarak alkolmetrenin hatalı ölçüm yaptığına ilişkin -yargılamanın sonucuna etki edebilecek nitelikteki- iddia ve itirazlarına dair bir araştırma yapılmadığı gibi ilgili ve yeterli bir gerekçenin de ortaya konulmadığı dikkate alındığında başvurunun özel hayata saygı hakkına yönelik müdahale, demokratik bir toplumda gerekli olma ve ölçülülük ilkelerine uygunluk koşulunu sağlamamaktadır."

SEÇİLMİŞ KARŞILAŞTIRMALI HUKUK GELİŞMELERİ

Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi ve AİHM

Avrupa Birliği

Avrupa Adalet Birliği Divanı (ABAD), ulusal düzeyde koruma statüsünün elverişsiz olduğu durumlarda kurtlarında bölgesel düzeyde avlanabilir tür olarak belirlenemeyeceğine [karar verdi](#).

ABAD, bir Devlet'in, sosyal hizmetlere erişim için yabancılara 10 yıl ikamet şartı getiremeyeceği yönünde [hüküm kurdu](#).

Fransız İdaresi, Fransız Danıştay'ı (Conseil d'Etat) ve İdare Mahkemeleri

Fransa

Fransa Anayasa Konsey'i, çocuklara ve gençlere Anayasa'yı ve hukukun temel ilkelerini tanımlarına olanak tanıyan eğlenceli bir araç olarak "Anayasamızı Keşfedin" sitesini [yayına aldı](#).

Fransız Danıştay'ı, İdare'nin, "küresel ısınmanın sınırlandırılması" ile ilgili "genel çıkarı ilgilendiren bir nedenden dolayı" özel bir hidrokarbon araştırma izni verilmesini reddedebileceğine [karar verdi](#). (Danıştay, 24 Temmuz 2024, n°471782)

Fransız Danıştay'ının örgütlenme özgürlüğü ve dernek kurma hakkına saygıyla ilgili derlediği ve kamuoyuna paylaştığı kararlara [buradan](#) erişilebilir.